

PŘIHLÁŠKA VYNÁLEZU

zveřejněná podle § 31 zákona č. 527/1990 Sb.

(21) Číslo dokumentu:

2002 -354

(19)
ČESKÁ
REPUBLIKA

ÚŘAD
PRŮMYSLOVÉHO
VLASTNICTVÍ

(22) Přihlášeno: **12.07.2000**

(32) Datum podání prioritní přihlášky: **12.08.1999**

(31) Číslo prioritní přihlášky: **1999/19937361**

(33) Země priority: **DE**

(40) Datum zveřejnění přihlášky vynálezu: **15.05.2002**
(Věstník č. 5/2002)

(86) PCT číslo: **PCT/EP00/06580**

(87) PCT číslo zveřejnění: **WO01/12164**

(13) Druh dokumentu: **A3**

(51) Int. Cl. ⁷ :

A 61 K 9/34

A 61 K 35/74

A 61 P 31/04

(71) Přihlašovatel:

MERCK PATENT GMBH, Darmstadt, DE;

(72) Původce:

Bug Joachim, Darmstadt, DE;

Manneck Iris, Wiesbaden, DE;

Schmid Martina, Darmstadt, DE;

(74) Zástupce:

Matějka Jan JUDr., Národní 32, Praha, 11000;

(54) Název přihlášky vynálezu:

**Tableta obsahující alespoň jeden rod
probiotických mikroorganismů a způsob její
výroby**

(57) Anotace:

Tableta obsahující alespoň jeden rod probiotického mikroorganismu opatřená jako taková a/nebo v ní obsažený probiotický mikroorganismus alespoň jedním enterickým povlakem, má zvýšenou aktivitu probiotických mikroorganismů v lidském a/nebo ve zvířecím zažívacím traktu a tedy také zvýšený zdravotní účinek.

Tableta obsahující alespoň jeden rod probiotických mikroorganismů a způsob její výroby

Oblast techniky

Vynález se týká prostředku k orálnímu podávání obsahujícímu alespoň jeden rod probiotického mikroorganismu, přičemž sám prostředek pro orální podávání a/nebo mikroorganismus mají alespoň jeden enterický povlak a způsobu její výroby.

Dosavadní stav techniky

Mnozí lidé, zejména v ekonomicky a průmyslově vysoce rozvinutých zemích, si ztěžují často na občasné nebo chronické zažívací potíže způsobené poškozenou nebo oslabenou střevní flórou. "Nemoci společnosti žijící v nadbytku" jsou často způsobovány stresovými situacemi, zneužíváním léčiv nebo drog, následnými příznaky po léčení antibiotiky a také v mnoha případech špatnou výživou. Akutní a závažné příznaky mohou být léčeny dobře známými drogami, které mohou obsahovat nejenom vhodné léčivé účinné látky, ale také případné přírodní enzymy nebo specifické střevní mikroorganismy.

Avšak v případě chronických mírných poruch zažívacího traktu, nepovažovaných ani za nemoc, postačí obvyklá konzumace vhodných, vybraných potravin nebo dietních doplňujících prostředků, založených na probiotických mikroorganismech, často ke zmírnění nebo k odstranění příznaků způsobených zhoršenou nebo poškozenou střevní flórou. I v případě nedotčené nebo zdravé střevní flóry, může mít podávání probiotických mikroorganismů, obzvláště v kombinaci s antioxidanty imunostimulační účinek.

Z těchto důvodů se stávají stále populárnějšími jogurty

a produkty z kyselého mléka. Avšak většina těchto produktů, které jsou hodnotnou výživou a obsahují k tomu účelu vhodné probiotické mikroorganismy, jsou čerstvými produkty a lze je skladovat pouze za chlazení, a to ještě jen na několik dní.

Známy jsou produkty, obsahující vhodné probiotické mikroorganismy, ve formě monopreparátů. Takovým produktům však často v mnoha zemích chybí schválení jako potravy nebo potravinového doplňku, jelikož neobsahují žádné další nutričně-fyziologicky hodnotné látky, jako jsou minerály, tuky, vitaminy, uhlohydráty, proteiny, nestravitelné látky nebo stopové prvky.

Nadto průměrně pouze 10 % požitých probiotických mikroorganismů je schopno vyvinout svou zdravotní aktivitu v lidském nebo ve zvířecím zažívacím traktu. Proto je potřeba požit podstatně většího množství probiotických mikroorganismů, než je požadováno z lékařského hlediska k dosažení dostatečně velké aktivity těchto probiotických mikroorganismů v lidském a ve zvířecím zažívacím traktu a tedy dosažení zdravotního účinku.

Úkolem vynálezu proto je zvýšit aktivitu probiotických mikroorganismů v lidském a/nebo zvířecím zažívacím traktu a tedy také zvýšit jejich zdravotní účinek.

Podstata vynálezu

Tableta obsahující alespoň jeden rod probiotického mikroorganismu spočívá podle vynálezu v tom, že tableta sama a/nebo probiotický mikroorganismus mají alespoň jeden enterický povlak.

Jakkoliv je výhodným provedením vynálezu tableta s enterickým povlakem, může mít ještě další povlak, nebo prostředek podle vynálezu může mít formu kapsle, granule nebo prášku, přičemž se přednost dává tabletám s několika vrstvami.

Vhodné jako probiotické mikroorganismy jsou všechny mikroorganismy, které se samy o sobě vyskytují ve zdravém lidském nebo zvířecím zažívacím traktu a/nebo mají zdravotní účinek na zdravý, narušený nebo poškozený zažívací trakt. Například podporují probiotické mikroorganismy zažívání laktózy jedinců s nesnášenlivostí laktózy, nebo podporují rychlejší uzdravování z různých průjmových onemocnění. Výhodně jsou používány probiotickými mikroorganismy lactobacilli, bifidus bacteria nebo streptococci, Lactovacillus casei, Lactobacillus acidophilus, Bifidobacterium bifidum, Bifidobacterium longum, a/nebo Lactobacillus plantarum, který je zvláště výhodný.

Množství probiotického mikroorganismu v prostředku k orálnímu podávání podle vynálezu se volí tak, aby zaručovalo žádoucí zdravotní účinek. Prostředek k orálnímu podávání podle vynálezu obsahuje 10^3 až 10^{12} , s výhodou 10^5 až 10^{11} a nejvýhodněji 10^7 až 10^{10} probiotického mikroorganismu. K dosažení stability s ohledem na množství a aktivitu živých mikroorganismů obsahuje prostředek přídavné materiály, obzvláště nosiče, mající zabudované probiotické mikroorganismy mající s výhodou co nejmenší obsah vody. Hmotnostní obsah vody je s výhodou $\leq 3\%$, výhodněji $\leq 0,1\%$ se zřetelem na hmotnost nosičového materiálu.

Podle vynálezu má prostředek k orálnímu podávání alespoň jeden enterický povlak. Ve výhodném provedení vynálezu má alespoň jeden povlak sestávající převážně ze šelaku nebo ze šelaku a z polyvinylpyrrolidonu.

Podle jiného výhodného provedení má prostředek k orálnímu podávání alespoň jeden povlak sestávající ze dvou vrstev, přičemž jednu vrstvu tvoří převážně hydroxypropylmethylcelulóza, methylcelulóza a/nebo polyvinylpyrrolidon a/nebo jednu vrstvu tvoří převážně šelak nebo šelak a polyvinylpyrrolidon.

Podle dalšího výhodného provedení má prostředek k orální-

mu podáváníí podle vynálezu alespoň jeden povlak tvořený alespoň dvěma vrstvami, přičemž vnitřní vrstva v blízkosti jádra sestává z hydroxypropylmethylcelulózy, z methylcelulózy a/nebo z polyvinylpyrrolidonu a jedna vnější vrstva vzdálená od jádra sestává v podstatě ze šelaku nebo ze šelaku a z polyvinylpyrrolidonu.

Prostředek k orálnímu podáváníí podle vynálezu obsahuje šelaku hmotnostně s výhodou 1 až 10 %, výhodněji 1,5 až 6 % a nejvýhodněji 2 až 3,5 % se zřetelem na hmotnost prostředku k orálnímu podáváníí jako celku.

V podstatě má být enterický povlak prostředku k orálnímu podáváníí podle vynálezu takový, aby úplně zakrýval probiotické mikroorganismy.

Jiný výhodný prostředek k orálnímu podáváníí podle vynálezu obsahuje probiotický mikroorganismus, který je sám opatřen enterickým povlakem. V takovém případě se probiotické mikroorganismy suší různými v oboru známými způsoby, načež se opatří alespoň jedním enterickým povlakem.

Vedle enterických povlaků mohou mít prostředky k orálnímu podáváníí podle vynálezu a/nebo probiotické mikroorganismy popřípadě jeden nebo několik přídavných povlaků. Tyto povlaky slouží k lepšímu ulpění enterických povlaků a/nebo dodávají prostředku lepší vůni, stálost a/nebo optický vzhled.

Povlaky mohou být nanášeny ve formě vodného nebo organického roztoku. Prostředek k orálnímu podáváníí podle vynálezu je s výhodou opatřen první povlakem, první nebo vnitřní vrstvou u jádra z organického roztoku, jelikož probiotické mikroorganismy jsou často vysoce choulostivé na vlhkost. Je obzvláště výhodné provést povlak nebo povlaky nebo vrstvy z alkoholického roztoku, povlékacích materiálů.

V jiném výhodném provedení obsahuje prostředek k orálnímu podávání podle vynálezu další přísady zajímavé z nutričního hlediska přídatně k probiotickým mikroorganismům. S výhodou obsahuje vitaminy, minerály, stopové prvky, nestravitelné látky, enzymy, rostlinné extrakty, proteiny, uhlohydráty a/nebo tuky. Pokud obsahuje prostředek k orálnímu podávání podle vynálezu nutriční přísady, jako jsou proteiny, které jsou podléhají zažívacímu procesu již v žaludku, je důležité, aby nebyly tyto nutriční přísady úplně zakryty enterickým povlakem.

V závislosti na použitých přísadách, významných z nutričního hlediska, může být nutno začlenit každý z těchto povlaků a probiotických mikroorganismů v prostředku k orálnímu podávání podle vynálezu tak, aby nepřišly do vzájemného styku. Ve výhodném provedení se toho dosahuje začleněním nutričně významné přísady a/nebo mikroorganismu v různých vrstvách vícevrstvé tablety.

Výhodnými vitaminy jsou vitamin A (β -karotén), vitamin C a vitamin E, komplex B-vitaminů a/nebo vitamin K. Obzvláště významnými jsou vitamin A, vitamin C a/nebo vitamin E. Zpravidla závisí množství těchto vitaminů na minimální doporučené dávce příslušného vitaminu, tato množství se však mohou zvýšit v průměru na 50 až 200 %. Výhodným obsahem vitaminu C je 50 až 300 mg, vitaminu E 10 až 50 mg, vitaminu A $\leq 1,5$ mg a komplexu B-vitaminů 10 μ g až 20 mg.

Výhodnými minerály jsou jedlé anorganické nebo organické soli sodíku, draslíku, vápníku, hořčíku, zinku a/nebo železa, s výhodou ve formě uhličitanů, hydrogenuhličitanů, fosfátů, hydrogenfosfátů, sulfátů, hydrogensulfátů, chloridů, fluoridů, citrátů a/nebo laktátů. Množství minerálů v poměru k celkové hmotnosti prostředků k orálnímu podávání podle vynálezu je s výhodou 20 až 40 %. Prostředek k orálnímu podávání podle vynálezu obsahuje zpravidla křemík, chrom, mangan, jod, molybden, selen a/nebo měď jako stopové prvky.

Prostředek k orálnímu podávání podle vynálezu obsahuje s výhodou sojové, kukuřičné, pšeničné otruby a/nebo obilní šrot jako nestrávitelnou část, přičemž sojové otruby jsou obzvlášť výhodné. Množství nestrávitelné složky je s výhodou 2 až 50 % se zřetelem na prostředek k orálnímu podávání jako celek.

Výhodnými enzymy nebo koenzymy jsou lipázy a/nebo proteázy a koenzym Q, superoxidová dismutáza a/nebo glutathionperoxidáza, které podporují funkci žaludku a/nebo střev a/nebo metabolismus. Mohou být jako takové začleněny ve známých množstvích a ve známé formě.

Kromě toho obsahuje prostředek k orálnímu podávání podle vynálezu další probiotické látky, s výhodou oligofruktózu a/nebo jiné eligocukry.

Rostlinnými extrakty jsou s výhodou suché extrakty z Echinaceae, bioflavonoidů, polyfenolů, fytoestrogenu a/nebo saponinů.

Prostředek k orálnímu podávání podle vynálezu obsahuje s výhodou sojový protein a/nebo protein syrovátky jako proteiny a/nebo tuky, které obsahují polynenasycené mastné kyseliny.

V závislosti na příslušném provedení může prostředek k orálnímu podávání podle vynálezu obsahovat také běžné adjuvanty a přísady. Volba adjuvantů a přísad závisí na potravinových předpisech v každé zemi, kde má být prostředek k orálnímu podávání podle vynálezu použit. Zejména na svém povlaku obsahuje prostředek k orálnímu podávání podle vynálezu s výhodou změkčovač jako je glycerol, Miglyol, tavený vosk a/nebo acetylované monoglyceridy jako přídatné adjuvanty.

Jako adjuvantů a/nebo aditivů se v tabletách, vícevrstevných tabletách, povlečených tabletách podle vynálezu používá

škrobu (například kukuřičného škrobu), mastku, mikrokrystalické celulózy, laktózy, vysoce dispergovaného oxidu křemičitého, polyvinylpyrrolidonu a/nebo celulóзовého prášku. Dalšími složkami mohou být mannitol, sorbitol, xylitol, glukóza, sacharóza, fruktóza, maltóza, dextróza, maltodextrin a/nebo kaolin a/nebo deriváty celulózy, jako je methylcelulóza, hydroxypropylcelulóza a/nebo hydroxypropylmethylcelulóza a/nebo uhličitan vápenatý, stearát vápenatý, hořečnatý a/nebo glycerolstearát jako pojiva nebo protilepivých činidel. Kromě toho může prostředek k orálnímu podávání podle vynálezu obsahovat také barviva, ochucovadla a/nebo aromatické látky i mazadla, antioxydanty a/nebo stabilizátory. Množství těchto základních látek závisí jednak na požadovaném obsahu probiotických mikroorganismů, vitaminů, enzymů, nestavitelných látek, jednak na kritériích mechanicko-fyzikálních vlastností prostředku k orálnímu podávání podle vynálezu, jako je tvrdost, soudržnost, velikost, barva a/nebo tvar.

Prostředek k orálnímu podávání podle vynálezu je možno vyrábět způsoby dobře známými v oboru, které popsali například H. Sucker, P. Fuchs a P. Speisser, ("Pharmazeutische Technologie" Stuttgart 1978) nebo K.H. Farmer, K.H. Frömming a C. Führer ("Pharmazeutische Technologie" Stuttgart 1986).

Vynález se týká také způsobu výroby prostředku k orálnímu podávání podle vynálezu, který je opatřen povlakem nanášeným z vodného roztoku a/nebo z organického roztoku, s výhodou z organického roztoku a výhodněji z alkoholického roztoku.

Povlaky se mohou nanášet obvyklými způsoby běžnými v oboru, například pro povlékáním tablet nástřikem roztoků, disperzí nebo suspenzí nebo jinými způsoby povlékání.

Prostředky k orálnímu podávání podle vynálezu jsou výhodné v tom, že je potřeba jen podstatně menšího množství probiotických mikroorganismů k dosažení žádoucího léčivého působení.

Proto mohou být vyráběny levněji.

Vynález objasňují, nijak však neomezují následující příklady praktického provedení. Procenta jsou míněna vyždy hmotnostně, pokud není uvedeno jinak.

Příklady provedení vynálezu

Příklad 1

Směs 65 % bakteriového preparátu, 6 % mikrokryсталické celulózy, 20 % trikalciumpfosfátu, 2 % glycerylpalmitostearátu, 0,6 % stearátu hořečnatého a 6,4 % desintegrantu se spojí se směsí vitaminů a minerálů v excentrovém lisu E1 (produkt společnosti Fette Company nebo KS Killian Company) k vytvoření podlouhlých tablet s jádrem o hmotnosti 1,35 g a o rozměrech 20,0 x 8,8 x 7,0 mm. K vytvoření enterického povlaku se napřed v alkoholu rozpustí za míchání šelak a po vyčeření roztoku se přidá Miglyol a v míchání se pokračuje 15 minut. Tento roztok se nastříkne na tablety tryskou Schlick. Parametry procesu se volí tak, aby bylo dosaženo homogenního povlaku. Množství šelaku je 2,1 % se zřetelem na hmotnost jádra, což odpovídá 4,5 mg na cm² povrchu tablety.

Příklad 2

Směs 10 % bakteriového preparátu, 3 % laktózy, 48,4 % mikrokryсталické celulózy, 2 % glycerylpalmitostearátu, 0,6 % stearátu hořečnatého a 6,0 % desintegrantu se spojí se směsí vitaminů a minerálů v rotačním peletizačním stroji (produkt společnosti Manesty Company) k vytvoření tablet vejcovitého tvaru s hmotností jádra 1,0 g a o rozměrech 18,0 x 8,8 x 7,2 mm. Na povrch se nanese film hydroxypropylmethylcelulózy nástřikem ethanolového roztoku. Množství hydroxypropylmethylcelulózy je 0,8 % se zřetelem na hmotnost jádra, což odpovídá 1,4 mg na cm² povrchu tablety. Pak se také nástřikem ethanolového roz-

toku nanese na první vrstvu hydroxypropylmethylelulózy další povlak sestávající ze šelaku, polyvinylpyrrolidonu a acetylovaných monoglyceridů. Množství šelaku je 0,25 až 0,35 % se zřetelem na hmotnost jádra, což odpovídá 4,5 až 6,3 mg/cm² povrchu tablety. Množství jak acetylovaných monoglyceridů tak polyvinylpyrrolidonu je 14,2 % se zřetelem na použité množství šelaku.

Příklad 3

Směs 65 % bakteriového preparátu, 6 % mikrokryсталické celulózy, 20 % trikalciumpfosfátu, 2 % glycerylpalmitostearátu, 0,6 % stearátu hořečnatého a 6,4 % desintegrantu se spojí se směsí vitaminů a minerálů v rotačním peletizačním stroji (produkt společnosti Hata Company) k vytvoření tablet vejcovitého tvaru s hmotností jádra 1,35 g a o rozměrech 21,0 x 10,0 x 8,0 mm. Na povrch se nanese film hydroxypropylmethylelulózy a glycerolu nebo Miglyolu nástřikem ethanolového roztoku. Množství hydroxypropylmethylelulózy je 0,8 % se zřetelem na hmotnost jádra, což odpovídá 1,48 mg na cm² povrchu tablety. Množství glycerolu nebo Miglyolu je 10 % se zřetelem na množství použité hydroxypropylmethylelulózy. Podobně jako nástřik ethanolového roztoku se nanese na první vrstvu hydroxypropylmethylelulózy další enterický povlak sestávající ze šelaku, polyvinylpyrrolidonu a acetylovaných monoglyceridů. Množství povlečeného šelaku je 0,3 až 0,5 % se zřetelem na hmotnost jádra, což odpovídá 4,1 až 6,8 mg/cm² povrchu tablety. Množství jak acetylovaných monoglyceridů a tak polyvinylpyrrolidonu je 14,2 % se zřetelem na používané množství šelaku.

Průmyslová využitelnost

Probiotické mikroorganismy k výrobě farmaceutických prostředků pro ošetřování zažívacího traktu lidí a/nebo zvířat.

29.01.02

2002-294

P A T E N T O V É   N Á R O K Y

1. Tableta obsahující alespoň jeden rod probiotického mikroorganismu, v y z n a č u j í c í s e t í m, že tableta sama a/nebo probiotický mikroorganismus má alespoň jeden enterický povlak.
2. Tableta podle nároku 1, v y z n a č u j í c í s e t í m, že je vícevrstvou tabletou.
3. Tableta podle nároku 1 nebo 2, v y z n a č u j í c í s e t í m, že probiotickým mikroorganismem jsou lactobacily bifidus bacteria nebo streptokokky, s výhodou Lactovacillus casei, Lactobacillus acidophilus, Bifidobacterium bifidum, Bifidobacterium longum, a/nebo Lactobacillus plantarum.
4. Tableta podle nároku 1 až 3, v y z n a č u j í c í s e t í m, že obsahuje 10^3 až 10^{12} , s výhodou 10^5 až 10^{11} , výhodněji 10^5 až 10^{10} probiotického mikroorganismu.
5. Tableta podle nároku 1 až 4, v y z n a č u j í c í s e t í m, že enterický povlak sestává převážně ze šelaku nebo šelaku a polyvinylpyrrolidonu.
6. Tableta podle nároku 1 až 4, v y z n a č u j í c í s e t í m, že povlak sestává alespoň ze dvou vrstev, jedné vrstvy tvořené hydroxypropylmethylelulózou, methylelulózou a/nebo polyvinylpyrrolidonem a/nebo z jedné vrstvy tvořené převážně šelakem nebo šelakem a polyvinylpyrrolidonem.
7. Tableta podle nároku 6, v y z n a č u j í c í s e t í m, že má alespoň dva povlaky kde jeden je na druhém, přičemž vnitřní vrstva v blízkosti jádra sestává v podstatě z hydroxypropylmethylelulózy, z methylelulózy a/nebo z polyvinylpyrrolidonu a druhou vnější vrstvu vzdálenou od jádra, tvoří v podstatě šelak nebo šelak a polyvinylpyrrolidon.

29.01.02

8. Tableta podle nároku 5 až 7, v y z n a č u j í c í s e t í m, že množství šelaku je 1 až 10 %, s výhodou 1,5 až 6% a výhodněji 2 až 3,5 % se zřetelem na hmotnost prostředku jako celku.

9. Tableta podle nároku 1 až 8, v y z n a č u j í c í s e t í m, že obsahuje další přísady zajímavé z nutričního hlediska, s výhodou vitaminy, minerály, stopové prvky, nestavitelné látky, rostlinné extrakty, proteiny, uhlohydráty a/nebo tuky.

10. Tableta podle nároku 1 až 9, v y z n a č u j í c í s e t í m, že obsahuje přídatné adjuvanty obzvláště ve svém povlaku, s výhodou změkčovadla, výhodněji glycerol, Miglyol, vosk a/nebo acetylované monoglyceridy.

11. Způsob výroby tablety k orálnímu podávání, podle nároku 1 až 10, v y z n a č u j í c í s e t í m, že se povlak nanáší z vodného nebo z organického roztoku, s výhodou z organického roztoku a především z alkoholového roztoku.